

Akif Emre'nin objektifinden İslam coğrafyası

<http://www.yenisafak.com/gundem/akif-emreninobjektifinden-islam-cografyasi-2688849>

'Yolculuk önümde açılan çizgisiz bir defterdir' diyen gazeteci yazar Akif Emre, 10 yıldan fazla bir zamana yayılan yolculuk yazılarını topladığı "Çizgisiz Defter" de aynı zamanda bu coğrafyalarda çektiği çok sayıda fotoğrafı da eklemişti. Viyana'dan Patana'ya, Rumeli'den İran'a haritaların parçalandığı, sınırların yok olduğu coğrafyadan geçen bir seyyahın bu notları arasında daha önce hiç yayınlanmamış fotoğrafları da vardı. Gezdiği toprakları onun objektifinden gösteren her fotoğrafın bir de hikâyesi var.

Geçtiğimiz hafta aramızdan ayrılan gazeteci yazar Akif Emre, farklı zamanlarda aynı mekamlara dikkatle bakıp ısrarlı sorular sorduğu yazılarını "Çizgisiz Defter" adıyla kitaplaştırmıştı. "Yol ve menzil inşa edici bir süreçtir, yolda olmak güzeldir" diyen Akif Emre, Avrupa, Rumeli, Kudüs, Endülüs, İran, Patani, Asya, Afrika coğrafyalarında ümmetin izini sürmüştü. "Yol düşüncesi çeker insanı. Bilinmeyeni aramak, kurcalamak, keşfetmek insanlık hikâyemizle başlar. Yol olmasaydı bilinmeyene kanat çırpılmak bu kadar cezbedici olmazdı belki de... Yolda olmak, sonu olmayan bilinmeze doğru çıkılan yolculuğun her adımında harf harf, satır satır yazılması demektir. Yolculuk önümde açılan çizgisiz bir defterdir" diyen Akif Emre çek-

tiği belgeseller ve kaleme aldığı yazılarıyla uzak diye bildiğimiz dost toprakları hepimize yakın etti. Haritaların, sınırların parçalandığı coğrafyamıza dair notları almış. 10 yıldan fazla bir zaman dilimine dağılan yazıların gözde canlandığı hayale tarihi izdüşüm arayışı eşlik ediyor. Akif Emre'nin Büyüyenay Yayınları'nın sahibi Mustafa Kirenci'ye gönderdiği fotoğraflardan bazıları kitapta yer aldı. Diğer kareler ise ilk kez Yeni Şafak Pazar Eki'nde yayımlanıyor.

Viyana'daki bir köy mezarlığından gözlem: “Uzaktan bakan, haç işaretli mezarlar arasında Arapça yazılı mezar taşından burada yatanın bir Müslüman olduğuna hükmeder. Ayak kısmındaki taşın Arapça yazısıyla irkiliyorum ‘Hüvel Hay...’ ve devam ediyor ‘Merhûm ve

mağfûr ve rahmete muhtâc.... Yûsuf bin Hammer'. Oryantalist bir Osmanlı tarihçisi olduğu için hep mesafeli durduğum, bir vakit sonra Kısıklı çeşmesi kadar yakınlık hissettiğim Hammer buydu: Yusuf bin Hammer... Başucunda 'Huvel Bâkî' yazan, Viyana'ya 40 km. uzakta, tek ve تنها bir mezar karşısında irkilmemek ne mümkün. Aslında seçkinler mezarlığı olan Klosterneuburg Mezarlığı'nda yalnızlığı, faniliği kadar Bâki olana işaret etmesinin anlamı sarsıcı... En altta ise Türkçe bir beyit: 'Ziyaretden murâd, ancak duâdır / Bugün bana ise, yarın sanadır... ' Mezarının bu şekilde yapılmasını vasiyet eden Josepf Hammer, yani Yusuf bin Hammer için Fatiha okuyup ayrılırken, Viyana yollarında toprağa düşen nice Müslümanın isimsiz namsız mezarlarına işaret olsun için Hammer'i yad ediyorum.

Akif Emre, zamanın değiştirdiği ruha tanık oluyor: "Aşağıda Daru'l-İslâm'ı korumak için yapılmış bir Endülüs murabıt kalesi, onun hemen üstünde İspanyolların Müslüman denizcilerin baskınlarına karşı inşa ettikleri kule... Sanki tarih ters yüz edilmiş gibi. Yukarıdaki kule Moriskoların imdat çığlıklarını hatırlatıyor..."

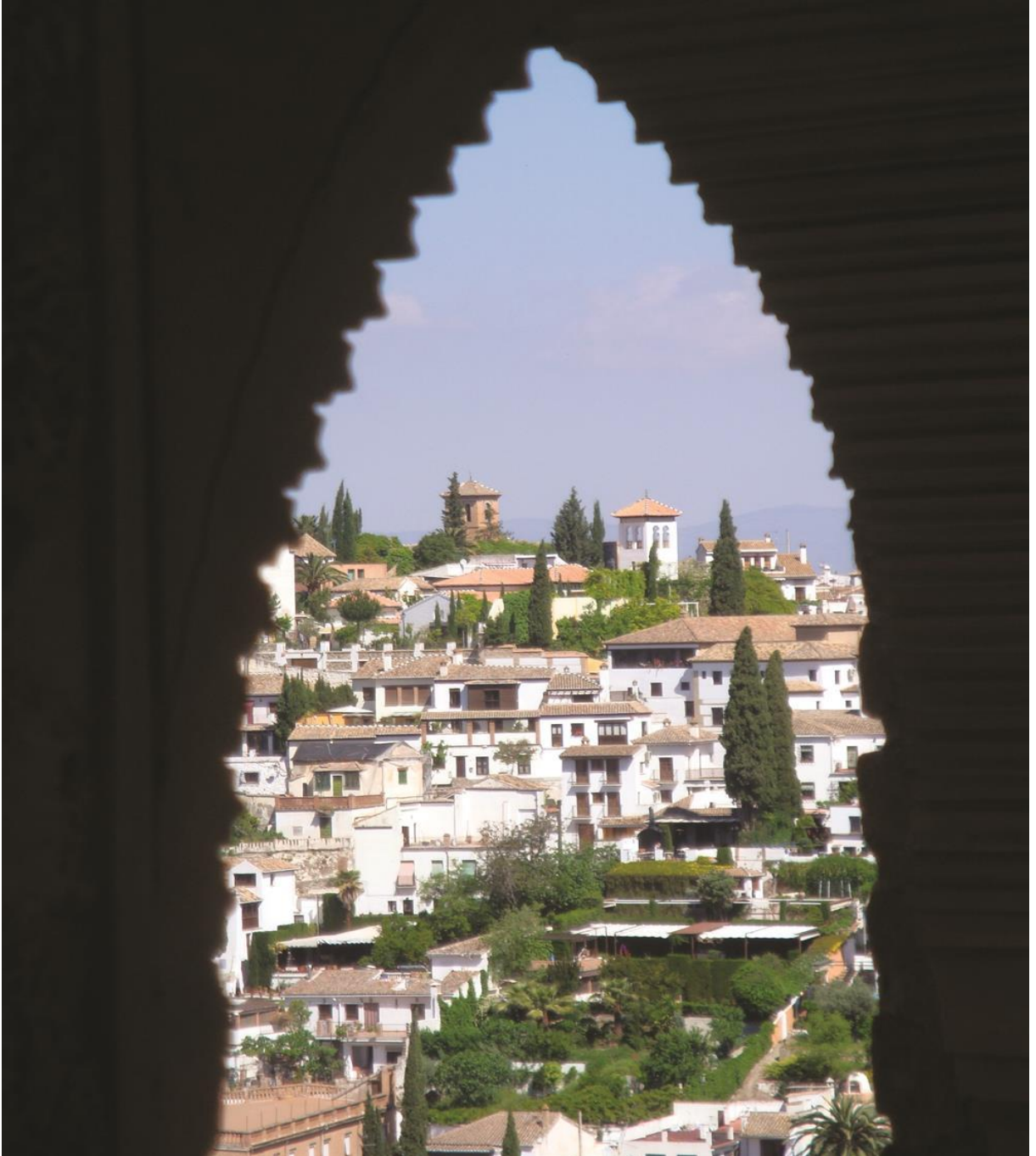

Akif Emre'nin Rumeli seyahatinden bir izlenim: "Arnavutluk'ta başkent Tiran'dan uzakta bir köy... İşkodra Gölü'nün kıyısında Karadağ'la sınır noktasındaki köy camisinin bahçesine yığılmış parçalanmış haldeki sarıklı, kavuklu mezar taşlarını gösterip: "Bu taşlar ulemaya ait; buranın geçmişte ne denli önemli ilim merkezi olduğunu gösteriyor. Bizim tarihimiz İstanbul'daki Osmanlı arşivlerinde, yardım edin de bu tarihi ortaya çıkaralım" diyen kök arayışının, tarih bilincinin adıdır Balkanlar'daki İstanbul..."

Tayland'a bağlı Patani'de, ümmetten bir ize işaret ediyor: "Geçmiři yüzyıl öncesine dayanan bir medrese burası: Dalo Medrese. Bahçedeki mezar bu medreseyi kuran Şeyh Abdülkerim'e ait... Ormanın muhteşem derinliğinin çöldeki sonsuzluk fikrini çağrıştırması gibi sıra sıra kulübeler de bende medresenin revakları arasında sıralanmış odaları çağrıştırıyor. Osmanlı medreselerinin açık alana sıralanmış hâli gibiydi. Bu derin ormanlara kadar nüfuz eden bir medeniyetin derinliğini düşündüm bir an için. Fakir, mütevazı, tek kişilik (belki daha kalabalık) kulübeler... Bir ara kulübelerin arasında ilerleyip yeşilin başladığı çizgide sessizce akan neh-

rin kıyısına oturdum. Nehirde bir adam yüüyor. Havanın sıcak olmasına rağmen Ocak ayında olduğumuzu birden hatırladım. Nehirde serinlenen adam kıyıya çıkınca, timsah tehlikesinin olup olmadığını sordum. “Nehirde çok timsah var ama zamanında şeyh dua etmiş. O günden bu yana timsahlar medresenin kıyısına hiç uğramaz.” O kadar kesin ve bilgisinden emin söyledi ki, içimden bir “eyvallah” çekmekten başka bir şey gelmedi elimden. Başımı, tekrar nehirden medreseyi çepeçevre kuşatan kulübelere doğru çevirdim. Her anlamda büyük fedakarlıklarla kurulduğu ve bugün de güçlkle yaşatılmaya çalışıldığı ortada. Fakirlik her yerden belli oluyor. Budist denizinin ortasında Müslüman ada âdeta Patani. Direnen, kendi olmakta kararlı bir topluluğun özgürlük alanı gibi bu medrese...”

Gırnata'nın tepelerinde gezip sokaklarında dinlenen Akif Emre, eski bir camiye kulak veriyor: "Gırnata'nın El Hamra'yı en güzel seyredilecek tepesinde iki hüznü birden hissediyorum. El Hamra'yı seyre durduğumuz alana ismini veren San Nicolas Kilisesine dikkatli bakan birisi kilisenin "bir zamanlar cami idim" diye fısıldadığını duyar gibi olur. Gırnata'nın tarihi kesimi olan El Bayzin'de en hakim tepede etrafı Endülüs'e özgü Carmen tipi bahçeli, avlulu evlerin ortasında yükselen kilisenin çan kulesi, tipik Endülüs- mağrip tarzı minare formunu koruyor. Küçük bir değişiklik yapılarak çan takılmış..."